

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Rózsater, Kardos-ház, 16. sz. alatt.
Ide intézendő a lap szellemi részét illető közlemény. Kéziratok s levelek vissza nem adtnak. Bémontetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft. — Negyedévre 2 ft 50 kr. — Egy hónapra 1 ft.
HIRDETÉSI DÍJ:
Otthonos poltör egy sorral betűtől 5 kr. — Külföldi minden hirdetésért külön 30 kr. — Nyitólír 4 házas poltörrel 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

Kutasi Imre könyvnyomdája Főpiacz, Sz. Nagy Károly-ház.
Ide küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény nyomatot az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és áhirdetmények.

Felhívás.

Az I-ső választókerületben az országgyűlési képviselőválasztás folyó hó 10-ken szerdán tartatik meg. Ez alkalomra felkértem az első I-ső választókerületbeli szabadelvű polgártársak, hogy a fentemlített napon pontban reggeli fél 8 órakor a „Bika” szállodának nagyujt-cza felőli részén eső ebédlő és kávéházi helyiségekben mint gyűlőhelyen megjelenni sziveskedjenek.

A választás előtt.

Gyászfátyollal a lengő zászlón, lármás zeneszó és kortesnóták nélkül s őszinte bánat által mérsékelt csöndes lelkesedéssel közeledik ezuttal a választási urnához Debreczen város első kerületének szabadelvű pártja, hogy betöltse a képviselőházban üressé vált helyét azon kiváló férfunak, kit egy ország részvéte kísért sirjába s méltó utóddal pótolni inkább óhaja, mint reménye Debreczen első kerületének.

Ha Simonyi Ernő csak másodikrendű alak s csak afféle háttéri szereplő leendett a függetlenségi pártban, a választás nagyon könnyű volna. A függetlenségi párt száz száma rendelkezik ilyfajta jelöltekkel országszerte s mivel nem a személyre, hanem az elvire, melyet képviselt — esnek így a fő, — sőt minden súly, bárkit tisztelnének is meg a számtalan hivatalosak közül Simonyi Ernő méltóságával, kötelességüket, mint párt — a függetlenségi polgártársaink szabatosan és hiven teljesítették volna.

De Simonyi Ernőnél vezérszerepe dacára teljesen jelentéktelen mellékkörülmény nyé törpül az az esetleges mulandó tény, hogy a függetlenségi pártba tartozott; s amaz országos gyászbán, mely az egész haza halottjait siraita a boldogultban... és azokban a koszorukban, miket pártkülönbség nélkül helyeztek ravatalára, ki volt fejezve, benn foglaltatott egyszersmind a figyelmeztetés is Debreczen első

választókerülete számára, hogy Simonyi történeti alak, örök kegyeleltre kötelező, örök buzditással szolgáló érdemekkel és tulajdonságokkal, s csak ha ez utóbbiakat tartja főleg szem előtt, csak akkor ünneplőt igazán, csak akkor fogja a nagy elődhez méltó utódra bizni legdrágább érdekeinek képviselését Debreczen árván maradt kerülete.

Igen t. polgártársak! Két jelölt áll önök előtt. Két jelölt versenyez önök mindennél becsesb bizalméért.

Egyik egészen a mienk... Beesületben öszült meg köztünk minden hajszála... Helyi érdemekről ragogy hosszú élete nyitott könyvének minden lapja. A mi öröme és bánata volt felszázadon keresztül városunknak, hiven, becsületesen kivette mindig ő egyikből is, másikkól is a maga részét, s a hol tette férfiú, áldozatra hazafi, követésre minta, küzdelemhez bajnok vagy balsors csapásaival szemben és türesre és szenvedésre a hazáért nemes példa kellett, — kérdem önöktől fenkölt lelki polgárai Debreczennek! nem-e az első helyen, az első közt láták-e Simonffy, a kinek nem hiában győlt, de egy betű híján ugyanaz Simonyiéval, az egész multja, jellemének minden vonása, nyilvános szereplésének minden formája és ténye megegyezik azokkal, melyek feledhetlen halottunkat a nemzet történetében, a város évkönyveiben s a jelen és jövő nemzedékek emlékezetében halhatatlanná tették...

Voltak idők, szomorú, gyászos idők, midőn vallási jelszavak dolgában ép oly türelmetlenek voltak sokan, mint ma politikai elvek körül, — s ha önök kedves polgártársak! fölütik Debreczen város krónikájának poros lapjait, vérről, könnyről találják ott följegyezve a bizonyítékokat, hogy akkor nem azt nézték: mit ér valaki mint hazafi, mint ember, mint polgár, — hanem ott csak azt: melyik templomban imádja az urat? — s méltósággal vagy máglyával e szerint mértek neki.

A szabadelvű párt jelöltje ellen még

az elvakult szenvedély sem képes egyéb kifogást emelni annál, hogy — nem tartozik a függetlenségi párthoz; de ha ez egy hiány elég ok eljeleni, elég ok megtagadni saját vértünk a haza oltára előtt, — ép ott, ép azon városban keltik fel dicstelen halottaiból a régi sötét idők, a hol marttyrokká avatta az őseket s melyet méltatlan és kegyetlen üldözéssel akasztott meg fejlődésében a czimben más, de szellemben hasonló türelmetlenség.

Mi nem kisebbítjük, nem fitymáljuk, nem gyanúsítjuk a másik tábor jelöltjét, Thaly Kálmánt. — Elismerjük irodalmi munkásságának hasznosságát, s ha oly városban választják meg, mely nem tud saját kebeléből méltó ellenfelet állítani vele szemben, győzelmet érteni fogjuk s elismerjük indokoltak.

Itt diadala városunkra ártalmas, polgárainkra megalázó s helyi szülöttünkkel szemben égbekiáltó igazságtalanság volna.

Avagy ki meri állítani, hogy h a z a f i n a k országos szempontból egy hajszálal is különb és nagyobb Thaly K., mint Simonffy, s ha e téren legalább is egyenlők, nem szól-e minden más érdek és szempont a mi jelöltünk mellett?

Debreczen nagy és hatalmas város, Tűzhelye a magyarságnak. Büszkesége a magyar fajnak... de hivatását teljesen betöltvén, megillető rangra és állásra vergődni mégis csak az irányuló körök támogatása mellett lehet képes. E támogatást csak oly ember vívhatja ki, ki gyermekkorától itt élvén s évek hosszú során át előkelő tényezője lévén közéletünknek, azt is tudja: mi telik saját erőkből? azt is, mihez kell országos segély? a ki ismeri gazdagságunkat, de ismeri sebeinket is? a ki előtt nem titok sem az egyes polgárrak, sem a polgárok összeségének óhaja, érdemei, bajai, reményei s a ki e szerint még csekélyebb tehetséggel is százzannyit használhat nekünk, mint a viszonyainkkal ismeretlen s csak ennyiben idegen és csak ezért elfogadhatlan bármi kiváló más politikus.

Vagy hát beszéljünk végre az elvről és

politikáról is... tudják-e önök, mi e részben a legfőbb érdem?

Az, ha valaki nem személyes érdekből ragaszkodik meggyőződéséhez, s bátran vallja, férfiasan hirdeti azt, akármily otromba támadásoknak válik is czéltáblájává.

A függetlenségi párt egy része sárral dobálja a közjogi egyezség híveit, holott jelenlegi vezértárgyjainak többsége a Deákpart zászlói alól dezertált.

S Kossuthot és Rákóczyt vallja vezéreknek, holott egyiket sem képes megérteni, s a mennyiben megérti, nem követi.

Igaz, hogy Rákóczy ifjabb éveiben Magyarország teljes függetlenségeért és elszakadásért Ausztriától harcolt, de miután megjárta az egész világot, rodosztól magányában ép azon emlékiratokban, melyeket Thaly Kálmán adott ki, megtörve kért bocsánatot a királytól; bánkódását fejezte ki hibás politikája fölött s a trón iránti büszsége és ragaszkodásra intette nemzetét.

A mi politikánk helyességét hirdeti hát ez, nem a széllibéit.

S ámbár hazánk örök dicsőségű fia, — Kossuth még ma is és annyira ragaszkodik az elszakadás forradalmi elvéhez, hogy a függetlenségi pártot az ellenkező miatt ismételve megtagadta — a m o l v a s s á k el önök t. polgártársaim! Kossuth épen most megjelent „Iratit” s ezer és ezer adattal tárlják ott igazolva a mi függetlenségi párt csak külsőleglyel fogantatosíthatná terveit, hogy e külsőleglyt csak a haza romlásával szerzhethet meg, s hogy nemzetünknek nincs más választása ma, mint a közjogi egyezség alapján békében élni a dynastiával, vagy elbukni, elvértani egy a függetlenségi párt többsége júrisától különválaszthatlan és szükségtelen harcban.

A hazának is azzal használnak hát önök, ha a szabadelvű párt jelöltje szavaznak; önmaguk és a város ellen pedig halálosan vétkeznek, ha nem teszik.

Nem arról, vagy legalább nem pusztán arról van most szó: melyik párté a többség az első kerületben? — hanem arról: É r d e m e s e D e b r e c z e n b e n

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Garibaldi alatt⁺

(1859-ben.)

— Tűrr tábornoknak pártjai üdvözlét. —
Teleki Sándortól.

(Folytatás.)

Varese zene szóval jött előnkbe; a baka lelkesült, húzott egyet a nadrágon, s két lyukat szoritott a szíján; — lépdelt nagy kegyesen, s állt, mint a bőszőrményi torony egyenesen. Öröm volt látni őket.
A nagy téren felállított kis csapatomat. Körül voltunk véve lelkesült talianokkal. Ugy lelkesülni, tüntetni, rajongani egy nép sem tud a földön, mint az olasz.

Genuában voltam, midőn az első francia hadosztály partra szállt, s a városon végig vonult. Fogalmam sem volt arról az őrvöngérről, melyet egy nép örömeinek rivalgásában elkövethet. A tapsvihar, az „eljen”-ek harsogó menyörgése az egeket hasagattta; a kizsákolozott, felszöngyegezt ablakokból meteorok módjára hullottak a bokrétták, s a virág-város utcáit virág borította el.

Én az I-ső zuáv ezred mellett lovagoltam, s midőn a Monticelli palota előtt elléptünk, az első emelet egyik ablakából, egy óriási bokréttát hajít ki egy delnő; mellettem haladt az öreg zuáv, ki mind a mellett is, hogy Parisban született: olyan kábil pófát váltott, hogy akármelyik duárban imám-khadi lehetett volna. Az öregnek a bornyuján görbe hátat csinált a macskája, egyet nézve ásitott, s első lábával mosakodott. A kihajított bokréta lovam fejét találta, s onnan visszapatpanva az öregem szemközti vágta, — erre lehajolt, felvieszi a bokréttát, bornyujára helyezi a macska mellé, megáll, felel az abiakra, megvonja legyverét, s azt mondja:

— Madame! ez igen sok a jóból! jobb volna valami folyadék liquide, — mert mi nem eszünk — rezedát!

Majd lehalltam lovamról nevettemben. Ezen intermezzo után térjünk vissza Varesebe.

A banda szól, a fiukat éljeneztek, a vörös-boros üveg kézről szájra, szájról kézre járt.

A város rendőr főnökétől kérdém, hol lesz a legénység elszállásolva?
— A városba, — volt a felelet.

Mint hajdan Rómában az első közzjáték alkalmával a szabini nőket a rómaiak elrabolták: ugy fogdosták a varesei kucseberek az én bakáimat; — láttam olyat is, a ki czukrot tömött a baka szájába — mint vendégszeretetének ellenállhatlan okadatolását — csak-hogy vele menjen.

Engem öten is cibáltak, mindenik akart egy darabot a Colonelloból. Végre egészen és épen Talachini szelyszövet gyárosnak jutottam.

A Talachini-cely Lombardiában nagy tekintély, s mint a börze-zsidó mondja: ein mächtiger Mann!
Furcsa a sors szeszélye, miként labdázik az emberrel, — szerencsésbe löki s balsorsba hajtja, — gazdagga tesz ok nélkül s koldusbotot nyom markunkba végzetesen.

A Talachiniék gazdagságáról ezt mesélik: Első Napoleon continentalis blokusza (szárazföldi zárlat) előtt, gyapot megrendelés tesz egyik Talachini Amerikába: 1000 csomag gyapotot akar rendelni, véletlenül egy 0-val többet ír, s 1000 csomag helyett, 10,000 érkezik; — a kontinentalis blokusz beüt, a gyapot száz perzentet hág, s az öreg Talachini az mondja: Croesusnak: jó reggelt komám! — — —

Diszmenetünknek Vareseben kifogyott a notája, — vasutrá utunk s Genuában szálltunk ki.

Embereimet felvezettem a „Forte de Ratto”-ba, s mentem magamat jelenteni.

Kossuth Lajos, Teleki László, Klapka György, mint „magyar nemzeti igazgatóság”, mellettök Irányi Dániel, Szabó Imre és Mednyánszky Sándor — francia részről a császár megbízottja Pietri szenátor, együtt tanácskoztak.

Megtévén jelentésemet, a gyűlés zárta után Kossuth magához rendelt, részletes kihallgatás végett. Nekem gyakran volt szerencsem Kossuth Lajost megközelíteni, bizalmat kiérdemelni s barátságával megtiszteltetni.
E sohasesem voltam Kossuth Lajossal a nélkül, hogy bámulatomban, tiszteletem és szeretetemben ne nőtt volna. Elragadtam a rajongásig, becsületessége és nagysága előtt halodlattal hajlom meg ma is.

Nem szégyenlek háladátsot lenni. És még akkor is, midőn lángelméjének költői ábrándja magasabbra szárnyalt a mindennapias valóságnál, midőn tiszta és mindig önérdékellen, majdnem tulságos hazaszeretete, népének és nemzetének bálványozása elragadta, s nagy és nemes szívének felmagasult érzetéből a rideg kiszámítás ellen cselekedett, akkor is — a tisztelet és szeretet legmélyebb érzetével mondtam, vagy tettem azt, mit meggyőződésem parancsolt.

És ma sem szégyenlem, a számtöztnek egész odaolvadással legbübb hive lenni s a tanítvány hálásavával mondani: in te Domjne speravi!...

— Gyujtson szivarra, üljön le s beszélje el, mit látott, — nagyszerű ember az a Garibaldi! — monda Kossuth.

— Nincsen több olyan!
— Kezdje legelől s mondja részletesen. Tűrr Pistával találkoztam Turinban, — jelentettük magunkat Cavournál, — átadta az az irományokat, ezredessé kinevezetésünket a „Cacciatori delle Alpi” hadosztályhoz, egy ajánló levelet Garibaldihoz, egy másikat a

királyi biztos Visconti-Venostához és Lافرينa megbízottjához; megköszönvén szivességét, ő exellentiaja e szavakkal bucsuzott el:

— Vezérelje isten önöket szerencsésen; egyre figyelmeztetem és kérem: ne hogy elfogattassak magukat, önöket nem fogják hadi foglyoknak tekinteni, felakasztják és én nem tehetek semmit az önök érdekében.

— Non bis in idem, kegyelmes uram, — mondam én.

— Hogyan?
— Engem már egyszer felakasztottak, csak nem fognak két felvonásban felkötni.

— Hogyan akasztották önt fel? — kérdé Cavour nevetve.

— „In contumaciam et in effigie”, — mondam nagy komolyan.

— Az az előbbi büneiért történt, most új kriminalitást követ el, biz annak a drámanak két felvonása lesz... isten önökkel!

Novarág vasuton mentünk, onnét kocsin, a vasutal való közlekedés be levén állitva; Novarrától Aronaig utunk veszélyes volt, mert az osztrák lovasság azon a vonalon kémszemlélt. Hósek kapitányt — a Klapka tábornok századkáját — is magunkkal vittük, a bakon ülve, a kocsi mellett, mindjárt-mindjárt dragonyosokat látott. Tűrr megúván a stúr „dragonád”-okat s a kocsióli kiugrásokot, kiült a bakra s így el lön vágva a dragonyosok utja; én meg Hóseknek énekeltem a „Busul a lengyel”-t s kértém, magyarazza meg: miért „óhajt a Portugallus finom gyapjat”?

Végre megérkeztünk Aronába, itt tudtuk meg, hogy Garibaldi átkelt a Lago maggiore-n, Sesto-Calendenél megverte az osztrákokat, Varese-nél csatát nyert s Laveno várát két századdal, éjjeli rohammal be akarta venni, de nem sikerült.

Nekünk, hogy Garibaldit utólrhessük, lombard partra kellett volna átevezni, de a

egy egész életet a város föl-
virágoztatására, a polgárok szol-
gálatának, a közjónak és ma-
gánjótékonyaságnak szentel-
ni, vagy nem?

S valjon Debreczen pol-
gárai előtt többet ére, többet
nyome idegen ajkról ne-
hány cifra frázis, mint egy
hosszu életkor, egy szeplő-
telen pályafutás minden ér-
deme, haszna, dicsősége, ne-
mes tette?

Tegyek kezök szivókra s ugy feleljenek
t. polgártársak!

Róma, Athén s más városok is megtagad-
ták pengő-csengő frázisokért érdemes fiaikat,
de meg is lakoltak ezért s a történet vissza-
riasztó példa gyanánt említi elfogultságukat.
A magyarok jó istene, hazánk védnem-
tője óvja meg önöket és Debreczent a hasonló
hibának mindig hasonló eredményeitől.

Vezércikk versben.

(T) Nézd! még is alszik sok magyar!
Sokan még most sem ébrednek,
Hegyek völgyek bár tünezznek,
És a vonat gyorsan röpül:
Mi történik? Nezz csak körül...

Behuny szemekkel esdekel
Sok, a magyarok istenéhez:
Hogy tekintsen be nemzetéhez.
Adj meg ami meg van adva
Ne áljanak így, — gyors haladva!

S az álmódok ugy álmódoznak
Hogy más világba értenek;
Azt hiszik hogy a sok remek
Mű, melyet látnak és csudálnak
Műlo kincse álom világnak!...

Mit szól imájok? Hallga! Hallga!
Kéri a mindenek urát
Adjon nekik egy ily hazát!
„Tietek ez mind,“ — mond nekik
Az ur, — de ők azt nem hiszik...

Néha megnyílnak a szemek;
És ugy beszélnek Budapestről,
Mint egy csillagról égi testről.
Az óriási haladásról,
Királyi szép magyar hazánkról!

Ében van mikor ezt beszél
De perczek múlva már tagad.
Szemednek ugrik mint a vad,
Hogy aztat mindjárt ki is ássa:
„Hogy ami van azt meg ne lássa!“

S a nemzet egy-egy óriása
A vonaton minden vezér,
Ki mint a nemzet addig él:
Hiába mondja a valót,
Le köpdösik, mint egy csalót!

Hogy kik a szent tűzhely körül
Melyet képez a haza oltár
De annyit, annyit áldoztak már;
Kiknél tiszteljük a nevet,
Bámuljuk az ész s jellemet:

Hogy azok is hiába szólnak,
Hogy amiért imádkozánk!
Szabad lett, — és nagy lesz hazánk!
Hogy a miért vityunk csatát!
Elértük már két harmadát.

Alusznak, álmódnak tovább!
Nemes szivü magyar királyért

csolnakok mind a tulsó parton voltak s így
kénytelenek voltak felmenni Intráig, azon
reményben, hogy ottan ladikot kapván, átevez-
hetünk. Intrán azon kellemetlen hír lepett
meg, hogy előttevaló éjjel minden evezőszéköt
szállítottak Aronába s onnan szállítják át a
kellő hadiszereket, s csakis a vámörtség haszná-
latára hagytak Palanzzán egy csolnakot;
visszamentünk tehát Palanzzára.

Intrával, illetőleg Palanzzával átellenben
van Lavano városka, erősített kikötővel: a
tón való közlekedés akadályozása végett két
kis hadi-gőzös cirkált a tó mentén, vagy be-
futva elrejtve a kikötőben leskelődött az el-
lenség csolnakokra. Nekünk — hogy utunkat
rövidítsük — a tónak egy benyuló nyelvé-
t kellett átvágnunk, ezért a vámörtség haszná-
latára hagytunk csolnakot kellett igénybe
vennünk.

A mint a tóvíz nyelvének a közepe táján
evezünk, az egyik vámör elkiáltja magát:
— Sa, nague del Dio i tedeschi!
Hátranzunk, az osztrák hadi-gőzös a
nyomunkban! — jött teljes erővel, egyenesen
mint a nyilóvés nekünk, sebesen, mint a posta-
galamb repülése, csaknem érzem már: mekkor-
rát fog az rajtuk lökni, s hogy fogok én a
viznek miatta meghalni... eszembe jutott
Cavournak mondása s a „két felvonásos
dráma“... szurkoltam irgalmatlanul.

Túrr, az ő szokott, hidegvérűségével nyu-
godtan, csendesen ült a kormányos mellett: —
ugy nézett ki hosszú szakáll s bajuszával,
mint Neptun, ki kéz-evezéssel mulatja magát.
Első alkalom volt őt bámulni, mit később
gyakran ismételtém.

Hat legény evezett; — bele markoltak
az evező-lapátokba s vágták a vizet, s mint a
huszár mondaná: csak úgy porzott, meg szik-
rázott bele. Haladtunk sebesen, de az osztrák
gőzös mindenütt nyomunkban közeledett —
mémél közelebb voltunk a parthoz, annál kö-
zelebb volt a gőzös hozzánk.

És parlamenti alkotmányért
kiáltozának. Meg van! Es?
Azt mondják. „Ez szemfényvesztés!“

Nem hisznek a nagy férfiaknak
Kik a czimet dicső nyerek el
S birnak „haza“ — oklevéllel;
Kikért rajong e hon fia,
Es a nevük? „Garancia!“

Az újabb kor és nemzedéknek
A példa a multakban él,
Mindenki a multról beszél:
S im, kik a multból most is élnek,
Azok mind hiába beszélnek!

Egy Deák, Eötvös, Csengery,
Egy Kemény, Tisza, Jókai,
Klapka, Perczel, Horváth Mihály,
Pauler, Arany, Gyulay Pál?
Azok a régi emberek?
„Honárulók!“ Mond a gyerek!

„Mily romlott az új nemzedék.“
Ezt országszerető ők beszélnek:
S a népet mégis ők vezérlik?
Ősz hontiak? Azok csak babok!
Es felrugják ez óriások!

Hogy a kipróbált kéz s erő
Alkotni ma semmit se képes!
„Mind hitványság!“ így szól a kényes
Új nemzedék! „Függetlenség,“
S kihívó daczczal néz az égre!

S a kép, a melyet mutogatnak?
Mi ott ki van színezve festve?
Azt be tudjuk mutatni testbe.
Csak ki kell nyitni a szemet!
Mert alva látni nem lehet.

Már elmaradt sok állomás.
S ha bár még nem értünk a czélhoz,
Látszik a rév; madár reményt hoz,
Ah mennyi fecske van már, száll itt!
S nem látod a tavasz virágját?

Gyümölcs lesz majdan a virágból,
S bár sok pókháló fonnak, szőnek,
Kis emberek; — hja! Az időnek
Méhe azért fel nem akad,
S a mi halad az nem marad!

Nem álmódozni, tenni kell hát!
S ha mind küzd ki most alva várja
Mig partot ér a tenger árja?
Minél előbb virul hazánk,
S nem bánjuk meg, hogy áldozánk!...

A Petőfi-társaság Debreczenben.

Debreczen, máj. 9.
Hogy a Petőfi-társaság itt időzésének ün-
nepélyeiről s annak utolsó mozzanatáról is
számot adjunk, a tegnap delutáni pallagi
kirándulás eseményeit mondjuk el.
E kirándulás egyik volt az ünnepélyek
legszebb s legkellemesebbjeinek. Az indulás
delután 3 órára volt tervezve, de egy fél óráig
késlelte azt a dühöngő szelvihar és zu-
hogó eső.

1/4 órára indult el a társaság Jókai
Mórral és gróf Teleki Sándorral. Körülbe-
lől 20 fogat hajtatott kifele.
A külső gazdasági intézet előtt nagy
tömegben álltak együtt az intézet növendékei,
kik Jókait harsány eljövessel üdvözölték.
A közönség részéről lehettek kint vagy szá-
zan, közöttük Veres Lászlóné urhölgy és több
más urhölgy.

A vendégeket Rottler József
igazgató tanár ur fogadta és kalauzolta az in-
tézet egyes helyiségeiben, melyek nagyon lát-
szottak érdekelni a vendégeket, s különösen
Jókai Mórt. Ez a szemle körülbelül 1 1/2 óráig

Az egyik fináncz megszólal s azt mondja:
nehogy a szokott kikötőnek kormányozz, —
ott elfognak, — vedd egészen jobbra, a stre-
sai sziklánál kiugorhatunk.
Készültünk a salto-moltale-ra. A gőzös
nagyot fűtytyentett s gőzt eresztett — azt
hittem már a nyakamon van, ő s is kanyarult
jobbra, de nem vehetünk a fordulást olyan hir-
telen, mint mi, percznyi időt veszített, — ez-
alatt mi haladtunk.

Ez a hajrá! tarthatott vagy tíz perczig,
— de nekem úgy tetszett, mintha Mathusa-
lem életét élém végig.
Végre a stresai kősziklához értünk, a
csolnak egész erővel hozzá vágódott, egy ug-
rással parton valánk, — megvöltünk mentve.
Nagyot lélekeltünk; — hogy hirtelen meg-
jött a kedvem, s azt kértem Túrtról: látott-e
már gőzhajó agarat, csolnak nyulat, s puszta-
t — a tóban?

Másnap ámentünk Sessto-Calendenél, s
Varesen tnl utólrútt Garibaldi tábornokot.
Bergamo felé hajadtunk; — utunk dia-
damenent volt mindenütt, — a népség tödült
előnkbe s fogadott, mint megváltókat. Az
osztrákok iránti gyűlölet határtalan, — urak,
parasztok, nők, aggastyánok jöttek előnkbe,
lőhaton, kocsin, gyalog, szekeren. Az ellenség
egy lépést nem tehetett, hogy rögtön ne ér-
tesítették volna; mozdulatjaikat, helyváltozta-
tásaikat jobban tudtuk mi, mint saját tábor-
kari főnökük.

Garibaldi spionjának lenni dicsőség volt.
A hol az ellenség koplalt, éhezett: mi
lakomáztunk, — a hol nem kaptak kenyeret:
minket ott kalácssal tartottak; — itt tapasztal-
tam, hogy a nép rokonszenve a legjobb in-
tendatúra.

Bergamo bevétel volt kitűzött helyünk.
Bergamo egy sziklás hegy aljában, a Lombard
térsg kezdetén fekszik, hosszú „elyuló lapá-
lyon, a sziklahegy tetején vörösdől. A cita-
della megspékelve „kaiserlich“-ekkel, a város

megszállva Urban labancaitól, vagy mint az
olaszok őket nevezték: „maledetti croati.“
Bergamo bevétel kemény falat volt s
alkalom a földbe harapásra.
Ágyuk nélkül erődöt bevenni, lovasság
nélkül térségen verekedni nehéz feladat, —
de hát: te bennem van uram az én bizodal-
mam! — Ecce Garibaldi!

Követük őt nyugodtan, gondtalanul, hit-
tel, meggyőződéssel. Mint Jezust apostolat,
mint Remete Pétert keresztjezi mint Pizarrot
emberei, mint Pisacane tizenket társa, mint I.
Napoleont az elbai csapat.
Hazáért, eszméért öntudatosan küzdeni
anyai mint farkasszem nézni a halállal. A
„olasz egység“ volt zászlónkra írva, s Gar-
ibaldi a nép embere, a szabadság hőse lobog-
tatót az előttünk, s haladtunk: avanti!

Késő este érkezünk egy magas meredek
hegyen fekvő helységre, — a neve nem jut
eszembe: — a parancs az volt, hogy pityma-
lat előtt indulunk, úgy hogy viradatra Berga-
mo előtt foglalhassunk állást.
Van a hadseregek történelmében egy
megmagyarázhatlan, megfejthetetlen esemény,
mely minden igaz ok nélkül, mint villám: be-
lent a seregbe, s terjed villámgyorsasággal
ragályla válik, mindenki esztét veszti, meg-
fordul, elhanyja fegyverét, szalad gyáván, os-
tobán, eszeveszetten, buta módra. Ilyenkor a
legkipróbáltabb katona öntudatlanul megfuta-
modik, szalad, rohan, nem tudja hova, nem
tudva miért.

Ezt panique-nek nevezik
Az első császársági hadjárat alatt volt
egy ilyen eset, mikor egy egész hadtest több
mérföldet szaladt hátra; — a solferinói csa-
ta után egy néhány ezred lovasság, tüzéség,
gyalgóság, elelmi szekerek, együttesen — pal-
le male — Lonatotól Bresciáig rohant, maga-
val raga-va mindent, mit utjában talált, —
sebesültek, asszonyok, atonák, parasztok, még
a hadifoglyok is. Bresciában akkora volt a ré-

tartott s igen emlékezetes és szép mozzanat-
tal végződött.

A vetemények megtekintésénél egy kis
kapát hoztak elő s felkérték Jókait, hogy a
46-ik parcellában, hol pallagi nemesített buza
terem, kapáljon.
Jókai hévvel, örömmel ragadta meg a
kis kapát s egy perczig görnyedve végezte a
mezei munkát és pedig oly jól, hogy szakszerű
dicséretet kapott érte. Természetes dolog, hogy
ez idő alatt egyre harsogott a derék gazdák-
szok eljen kiáltása.

Midőn a munka befejeztetett, Rottler le-
emelt kalappal jelentette a növendékek előtt,
hogy vegyék tudomásul, mikép a Petőfi tár-
saság itt időzésének emlékére a 46-ik par-
czella ezutára, „Petőfi parcella“ el-
nevezést, a benne termelt nemes fajú buza pe-
dig „Jókai nemesített buza“ elne-
vezést nyeri. — A kapa pedig örök emlékül,
hogy a nemzet legnagyobb költője kapálta a
a földet, a gazdasági intézet muzeumába fog-
latéttani.

Ez ünnepélyesség lefolyása után teri-
tett asztal várta a vendégeket. — Terítve
volt 100 személyre. A menü volt borju pörkölt
debr. rétes, és kúrtság fánk. A lakoma alatt a
gazdasági intézet növendékeinek dalárdája mu-
lattatta a közönséget.

Az első felkőszöntőt Jókai Mór mon-
dotta a gazdasági intézet tanári karára, kik a
fiukat nem uriaknak, hanem szegény embe-
reknek, nevelik, de ezek-ezek a szegény em-
berek a leggazdagabbak és legboldogabbak
lesznek, megeledettek.

Ezután Komócsy József elvette a gazda-
sági intézet növendékeit, majd Rottler Józ-
sef tanár mondott olyan szép felkőszöntőt a
mely valóban ritkítja pártját. Ezt a beszédet,
és az ifj. Rottler Józsefét, ki a növen-
dekek nevében beszélt közöljük egész terje-
mében.

A Rottler J. tanár felkőszöntője így hang-
zik:
Mélyen tisztelt vendégcsoporszó!
Nagy és örömetjes ünnep van ma Pal-
lagon, mert kijutott intézetünk eme szerény
tanájának azon szerencse, hogy kebelebe fo-
gadhassa és mi itt szüröl-színre üdvözölhes-
sük azon férfiakat, kik hazánk egyik legna-
gyobb és legnépszerűbb költőjének nevet lo-
bogatva zászlójukon, azon fáradoznak, hogy
e nagy költőnek szelleme a nemzet szívében
örök életben tartassék, és hogy e nemzet
szellemi művelődését oda fejlesztsek, hogy az
az őt környező számos irigy és ellenséges
elemek közt oda magasodjék, hogy létele
együttal a művelt európai nemzetek érdeke
is legyen.

Láttuk ma e férfiakat, elükön szépirodal-
munk királyát, szerény gazdaságunk műveleit
körül turellemmel érdeklődni, láttuk őket ér-
deklődni egyszerű földművelő eszközeink körül,
bizonyosan azért, hogy ez ösztönül szolgáljon
intézeti ifjúságunknak arra, hogy ezen eszkö-
zöket majdan ugy kezeljék, hogy e nemzetnek
mindennapi kenyere soha el ne fogyjon.

Mi gazdák, a görnyegyes tapadva, csak
igen szerény keretben működtetünk közre
a szellemi művelődés körül, nekünk az irodalmi
férfiak e terén, kevés hasznunkat vehetik; de
habár arcunk színe hasonlít azon földhöz,
melyet művelünk, habár tenyerünk fölülete
durva, azért a szív a szabad természet csodás
hatása alatt az eke mögött is tud lelkesülni a
szépért és nemesért és tud lángolni a haza-
szeretében. Ezen érzelmeink megőrzésében
és fokozásában s hazánk anyagi jólétének elő-
mozdításával akarunk mi sorakozni azon férfiak-
hoz, kik minket ma látogatásukkal megtisz-
táltak, s kik mindnyájunk szellemi művelése
körül működni ki nem fáradoznak.

Legyen szabad nekem a gazdasági tanin-
tétet hallgatóinak nevében vendégeink iránt
éreztt mély tisztelőtlük és önzetlen szerete-
tünknek kifejezést adni. En is elmondom, min-
már előbb említve volt, hogy nagy ünnep van
ma Pallagon: — Igen, nagy ünnepet ültünk
ma a haza legelső földművelőinek megérkezése
ünnepét én tehát ezen buzgot, fáradozatlan
földművelőkért emelem poharamat — a k k egy
szent czel elérését tüzték maguk elé, az
ugyanis, hogy e már már elgyomosodó talajból
a gatz kiirtsák, és együttes erővel megfogva
az eke szarvát, e földet megmivelve termővé
tegyék — hogy a belé vetett magból oly nö-
vény fejlődjék, mely aratás után hozott termé-
sével a világ piaczn az első helyet foglalja el.

Es bár azt mondja a példabeszéd, hogy
a gazda jelszava a takar-kosság, en azt kívá-
nom, legyenek ők kivételek, ne legyenek tak-
karekosak, hanem mentől dusabban és paza-
rabban hintsek el a vető magot — s zelle-
mi kincseiket — és gazdagítsák vele e
termékeny földet — a haza szívet. El-
jen a Petőfi társaság!

Felkőszöntőket mondtak még Békés
László tanár és Koszorus Lajos, utóbbi a
Debreczen gazdaközönség nevében.
A vendégek közül ezután néhányan ked-
ves bucsuzás s nagy eljenzés között haza ko-
csiztak.

Isten segítségével nyegvenedik éve an-
nak, ha én a gazdaságat szerény terén műkö-
döm, ez évek hosszu során át sok sötét nap
és nehéz idők sulyosodtak a szegény gazda
vállaira is, e hosszú idő alatt megtanultam én
túrni, megtanultam kitartó lenni; az elemek-
kel szembe szállni s megtanultam munkaös-
zönt meríteni azon tudatból, hogy a legsze-
nyebb gazda is, ha minden irányban kötele-
ségeit teljesíti, hasznos polgára lehet a hazá-
nak, de a szónoklatot uraim, nem tudtam meg-
tanulni. Azért mentenek fel az alul, hogy e
mai nagy megtiszteltetés feletti halás érzelme-
inket szép szavakba foglaljam és engedtessek
meg, hogy ősi szokás szerint egyszerűen emel-
hessem poharamat mélyen tisztelt vendégeim-
re, igaz parlagi szívből kívánva, hogy az eg-
arassza bő áldását nemes törekvésükre, és
hogy őket hazánk fényére és nemzetünk büsz-
kegére még igen sokáig eltesse!

Hatalmas eljen és taps kísérte a szép
beszédet, mely után Ifj. Rottler József intézet
hallgató a következő pohárköszöntőt mondta:
Mélyen tisztelt uraim!

Legyen szabad nekem a gazdasági tanin-
tétet hallgatóinak nevében vendégeink iránt
éreztt mély tisztelőtlük és önzetlen szerete-
tünknek kifejezést adni. En is elmondom, min-
már előbb említve volt, hogy nagy ünnep van
ma Pallagon: — Igen, nagy ünnepet ültünk
ma a haza legelső földművelőinek megérkezése
ünnepét én tehát ezen buzgot, fáradozatlan
földművelőkért emelem poharamat — a k k egy
szent czel elérését tüzték maguk elé, az
ugyanis, hogy e már már elgyomosodó talajból
a gatz kiirtsák, és együttes erővel megfogva
az eke szarvát, e földet megmivelve termővé
tegyék — hogy a belé vetett magból oly nö-
vény fejlődjék, mely aratás után hozott termé-
sével a világ piaczn az első helyet foglalja el.

Es bár azt mondja a példabeszéd, hogy
a gazda jelszava a takar-kosság, en azt kívá-
nom, legyenek ők kivételek, ne legyenek tak-
karekosak, hanem mentől dusabban és paza-
rabban hintsek el a vető magot — s zelle-
mi kincseiket — és gazdagítsák vele e
termékeny földet — a haza szívet. El-
jen a Petőfi társaság!

Felkőszöntőket mondtak még Békés
László tanár és Koszorus Lajos, utóbbi a
Debreczen gazdaközönség nevében.
A vendégek közül ezután néhányan ked-
ves bucsuzás s nagy eljenzés között haza ko-
csiztak.

A dublini gyilkosságról.

Tegnapú távirataink híradt már Ca-
vendish és Burke meggyilkoltatásáról. Erről most
a következő részletet olvassuk.
Két ur, a kik velőcipéden sétáltak a Pho-
enix Park főútszáján 7 1/2 órákor este nagy
vertócsában találtak a két holttestet. Mindegyik
mellén és szíve tájánál a két holttestet nagy
seb van. Burke nek torka is el van vágva. A
meggyilkoltak ruhái össze vannak tépve, mi
azt bizonyítja, hogy a gyilkosok és áldozatok
közt heves küzdelem folyt. A véres jelenetnek
rendkívül gyorsan kellett megtörténni, mert
néhány száz lépésre sokan sétáltak és semmit
sem hallottak. Cavendish jobb karja össze van
zúzva. A meggyilkoltak pénze, órája és gyűrűi
érintetlenek. Cavendish és Burke mint mon-
dák, véletlenül találkoztak azon a helyen; az
előbbi akkor jött edről az alkirálytól. A
gyilkosság egyetlen tanuja egy kis fiu volt, a
ki madárfészket keresett egy fán. A fiu körül-
belül 200 lépésre hat embert látott birkozni;
ő azt hitte, hogy közönséges verekedés. Azu-
tan látta, hogy kettő közülök elesett, négy pe-
dig kocsiira ugrott és elhajtatott oly irányba,
mintha a városból menekülnének. A fiu a tá-

megszállva Urban labancaitól, vagy mint az
olaszok őket nevezték: „maledetti croati.“
Bergamo bevétel kemény falat volt s
alkalom a földbe harapásra.
Ágyuk nélkül erődöt bevenni, lovasság
nélkül térségen verekedni nehéz feladat, —
de hát: te bennem van uram az én bizodal-
mam! — Ecce Garibaldi!

Követük őt nyugodtan, gondtalanul, hit-
tel, meggyőződéssel. Mint Jezust apostolat,
mint Remete Pétert keresztjezi mint Pizarrot
emberei, mint Pisacane tizenket társa, mint I.
Napoleont az elbai csapat.
Hazáért, eszméért öntudatosan küzdeni
anyai mint farkasszem nézni a halállal. A
„olasz egység“ volt zászlónkra írva, s Gar-
ibaldi a nép embere, a szabadság hőse lobog-
tatót az előttünk, s haladtunk: avanti!

Késő este érkezünk egy magas meredek
hegyen fekvő helységre, — a neve nem jut
eszembe: — a parancs az volt, hogy pityma-
lat előtt indulunk, úgy hogy viradatra Berga-
mo előtt foglalhassunk állást.
Van a hadseregek történelmében egy
megmagyarázhatlan, megfejthetetlen esemény,
mely minden igaz ok nélkül, mint villám: be-
lent a seregbe, s terjed villámgyorsasággal
ragályla válik, mindenki esztét veszti, meg-
fordul, elhanyja fegyverét, szalad gyáván, os-
tobán, eszeveszetten, buta módra. Ilyenkor a
legkipróbáltabb katona öntudatlanul megfuta-
modik, szalad, rohan, nem tudja hova, nem
tudva miért.

Ezt panique-nek nevezik
Az első császársági hadjárat alatt volt
egy ilyen eset, mikor egy egész hadtest több
mérföldet szaladt hátra; — a solferinói csa-
ta után egy néhány ezred lovasság, tüzéség,
gyalgóság, elelmi szekerek, együttesen — pal-
le male — Lonatotól Bresciáig rohant, maga-
val raga-va mindent, mit utjában talált, —
sebesültek, asszonyok, atonák, parasztok, még
a hadifoglyok is. Bresciában akkora volt a ré-

Legyen szabad nekem a gazdasági tanin-
tétet hallgatóinak nevében vendégeink iránt
éreztt mély tisztelőtlük és önzetlen szerete-
tünknek kifejezést adni. En is elmondom, min-
már előbb említve volt, hogy nagy ünnep van
ma Pallagon: — Igen, nagy ünnepet ültünk
ma a haza legelső földművelőinek megérkezése
ünnepét én tehát ezen buzgot, fáradozatlan
földművelőkért emelem poharamat — a k k egy
szent czel elérését tüzték maguk elé, az
ugyanis, hogy e már már elgyomosodó talajból
a gatz kiirtsák, és együttes erővel megfogva
az eke szarvát, e földet megmivelve termővé
tegyék — hogy a belé vetett magból oly nö-
vény fejlődjék, mely aratás után hozott termé-
sével a világ piaczn az első helyet foglalja el.

Es bár azt mondja a példabeszéd, hogy
a gazda jelszava a takar-kosság, en azt kívá-
nom, legyenek ők kivételek, ne legyenek tak-
karekosak, hanem mentől dusabban és paza-
rabban hintsek el a vető magot — s zelle-
mi kincseiket — és gazdagítsák vele e
termékeny földet — a haza szívet. El-
jen a Petőfi társaság!

Felkőszöntőket mondtak még Békés
László tanár és Koszorus Lajos, utóbbi a
Debreczen gazdaközönség nevében.
A vendégek közül ezután néhányan ked-
ves bucsuzás s nagy eljenzés között haza ko-
csiztak.

Legyen szabad nekem a gazdasági tanin-
tétet hallgatóinak nevében vendégeink iránt
éreztt mély tisztelőtlük és önzetlen szerete-
tünknek kifejezést adni. En is elmondom, min-
már előbb említve volt, hogy nagy ünnep van
ma Pallagon: — Igen, nagy ünnepet ültünk
ma a haza legelső földművelőinek megérkezése
ünnepét én tehát ezen buzgot, fáradozatlan
földművelőkért emelem poharamat — a k k egy
szent czel elérését tüzték maguk elé, az
ugyanis, hogy e már már elgyomosodó talajból
a gatz kiirtsák, és együttes erővel megfogva
az eke szarvát, e földet megmivelve termővé
tegyék — hogy a belé vetett magból oly nö-
vény fejlődjék, mely aratás után hozott termé-
sével a világ piaczn az első helyet foglalja el.

Es bár azt mondja a példabeszéd, hogy
a gazda jelszava a takar-kosság, en azt kívá-
nom, legyenek ők kivételek, ne legyenek tak-
karekosak, hanem mentől dusabban és paza-
rabban hintsek el a vető magot — s zelle-
mi kincseiket — és gazdagítsák vele e
termékeny földet — a haza szívet. El-
jen a Petőfi társaság!

Felkőszöntőket mondtak még Békés
László tanár és Koszorus Lajos, utóbbi a
Debreczen gazdaközönség nevében.
A vendégek közül ezután néhányan ked-
ves bucsuzás s nagy eljenzés között haza ko-
csiztak.

Legyen szabad nekem a gazdasági tanin-
tétet hallgatóinak nevében vendégeink iránt
éreztt mély tisztelőtlük és önzetlen szerete-
tünknek kifejezést adni. En is elmondom, min-
már előbb említve volt, hogy nagy ünnep van
ma Pallagon: — Igen, nagy ünnepet ültünk
ma a haza legelső földművelőinek megérkezése
ünnepét én tehát ezen buzgot, fáradozatlan
földművelőkért emelem poharamat — a k k egy
szent czel elérését tüzték maguk elé, az
ugyanis, hogy e már már elgyomosodó talajból
a gatz kiirtsák, és együttes erővel megfogva
az eke szarvát, e földet megmivelve termővé
tegyék — hogy a belé vetett magból oly nö-
vény fejlődjék, mely aratás után hozott termé-
sével a világ piaczn az első helyet foglalja el.

Es bár azt mondja a példabeszéd, hogy
a gazda jelszava a takar-kosság, en azt kívá-
nom, legyenek ők kivételek, ne legyenek tak-
karekosak, hanem mentől dusabban és paza-
rabban hintsek el a vető magot — s zelle-
mi kincseiket — és gazdagítsák vele e
termékeny földet — a haza szívet. El-
jen a Petőfi társaság!

Felkőszöntőket mondtak még Békés
László tanár és Koszorus Lajos, utóbbi a
Debreczen gazdaközönség nevében.
A vendégek közül ezután néhányan ked-
ves bucsuzás s nagy eljenzés között haza ko-
csiztak.

Legyen szabad nekem a gazdasági tanin-
tétet hallgatóinak nevében vendégeink iránt
éreztt mély tisztelőtlük és önzetlen szerete-
tünknek kifejezést adni. En is elmondom, min-
már előbb említve volt, hogy nagy ünnep van
ma Pallagon: — Igen, nagy ünnepet ültünk
ma a haza legelső földművelőinek megérkezése
ünnepét én tehát ezen buzgot, fáradozatlan
földművelőkért emelem poharamat — a k k egy
szent czel elérését tüzték maguk elé, az
ugyanis, hogy e már már elgyomosodó talajból
a gatz kiirtsák, és együttes erővel megfogva
az eke szarvát, e földet megmivelve termővé
tegyék — hogy a belé vetett magból oly nö-
vény fejlődjék, mely aratás után hozott termé-
sével a világ piaczn az első helyet foglalja el.

Es bár azt mondja a példabeszéd, hogy
a gazda jelszava a takar-kosság, en azt kívá-
nom, legyenek ők kivételek, ne legyenek tak-
karekosak, hanem mentől dusabban és paza-
rabban hintsek el a vető magot — s zelle-
mi kincseiket — és gazdagítsák vele e
termékeny földet — a haza szívet. El-<

megyvenedik éve an-
szerény terén műkö-
án át sok sötét nap-
alatt megantultam én
lenni; az elemek-
tanultam munkaösz-
ból, hogy a legszeré-
en irányban köteles-
olgára lehet a háza-
aim, nem tudtam meg-
fel az alul, hogy e-
feletti hálás érzelme-
aljam és engedtessek
rint egyszerűen emel-
n tisztelt vendégeim-
kivánva, hogy az ég-
es törekvésükre, és e-
és nemzetünk büsz-
g éltesse!
taps kísérté a szép
Rottler József intézet-
árköszöntőt mondta;
raim!
ben gazdasági tanin-
ben vendégeink irán-
k és őnzetlen szerete-
En is elmondom, min-
hogy nagy ünnepe van
nagy ünnepet ülünk
ivelőinek megérkezése
buzgó, fáradhatatlan
pharamat — a k egy-
tél, s maguk elé, azt
er elyomósodó talajból
ttes erővel megfogva
megmivelve termővé
vetet magból oly n-
ás után hozott termé-
első helyet foglalja el,
a példabeszéd, hogy
kösság, én azt kívá-
elek, ne legyenek ta-
től dusbabban és paza-
magod — s zelle-
és gazdaságis véle-
a a szívét. El-
ondtak még Bekés-
rus Lajos, utóbbi a
g évében.
ezután néhányan ked-
vénzés között haza ko-
—
ilkosságról.
k hírvül adták már Ca-
alköltését. Erről most
vassuk.
pépden seltáltak a Pho-
7 1/2 órákor este nagy
t holttestét. Mindegyik
tár által utód négy ó-
a is el van vágya A
a zé vanna képe, mi-
yilkosok és áldozatok
lyt. A véres jelenetek
telt meg történi, mert
tárltak és semmit
n jobb karja össze va-
penze, órája és gyűrűi
és Burke mint monda-
ak azon a helyen; az
íról az alkirálytól. A
a fia egy kis fiu volt,
t egy fán. A fiu körül-
mbert látott birközni;
séves verekedés. Azu-
szülők elesett, négy pe-
thajtatott oly irányba,
skülhének. A fiu a tá-

miatt nem tud részleteket mondani a
költségeiről és alakjáról.
A gyilkosság színhelye körülbelül 500 lé-
ny van az alkirály palotájától. Cavendish
szára nyugodt volt, a halálközdelem nyoma
kül, Burke ábrázata ellenben rendkívül el-
torzulva.
A gyilkosság borzasztó hatást idézett elő
Angliában. Azt hiszik, Gladstone rögtön le fog
szólalni.
A minisztertanács a gyilkosságot követő
ülést tartott.
A gyilkosokat nem bírták kézrekeríteni,
a park kapuit az első hírek hallatára
zárták. Az egyesült királyságok minden ren-
tári hivatalát értesítették a merényletről s az
Angliába induló hajókat gondosan megvizsgál-
ták. Cavendish holttestét ma vette szemügyre
halottkém; estefelé Londonba szállítják a
temet. Dacára annak, hogy Cavendish még
nem viselt hivatali öltözetben, a déli részen,
a rokonának, Devonshire hercegnek terje-
ges birtokai vannak, jól ismerték és sze-
reim. Halála a tudó elvézése miatt követ-
kezőt be s úgy látszik, hogy fájdalom nélkül,
a park arca alig változott, míg Bourke ábráza-
egészen eltorzította a szenvedés Szája ki-
látva s kezei sebkkel borítottak, melyek
s hosszú küzdelemre vallanak. Bourke
szótért a görseök fogták el a leverő hir hal-
tára. — A gyilkosságot arra a beszédre va-
ratik vissza, melyet Cavendish másfél hónap-
al előzött a yorkshirei választók előtt mon-
dott, s a melyben kijelenté, hogy Írországban
arthatatlanok az állapotok. Bizonyos emberek
— úgy mondá — olyan követelésekkel léptek
elő, melyeket semmiféle angol kormány nem
ajlíthat s ezért a kormány törekvése hiába
aló, reménytelen. A londoniak izgatottsága
arthatatlan. Azt kérdik mindenütt s azon ta-
akodnak, hogy: „Mi fog még történni ezután?”

Napi hírek.

— **Jókai Mór** tegnap utazott el váro-
sunkból. Vele utaztak P. S z a t h m á r y Ká-
póly és A b a f i Lajos. Az indóházánl roppant
nagy közönség volt jelen, s a vonat elindul-
ását perczekig eljénzte Jókait és a Petőfi-
társaságot. Az elbucszásra megjelent az in-
dóházánl gróf T e l e k y Sándor és S i m o n y i
társ polgármester is, kikből Jókai meleg kéz-
csórástól között vált meg. — Az elindulás
alatt a közönség nagy lelkesedést látva Jó-
kai megjegyezte, hogy talán bizony a volna
jobb, ha ide költözne lakni. — Bizony se-
hol a világon sem látnak szivesebben, mint itt
Debreczenben.
— **A Petőfi-társaság** tagjai közül gróf
T e l e k y Sándor, K o m o c s y József, S z a b-
ó Endre, R e v i c z k y Gyula és P r e m
József, csak ma délen utaztak el városunk-
ból, miután tegnap este a Pallagon ősi ma-
gyar szokás szerint, formaliter letartóztatták
kiket s nem eresztettek haza éjféli 12 óráig.
A hat azért nem bánták meg hogy itt ma-
nak, mert kitünően mulattak.
— **Eljegyzés.** Dr. Popper Alajos a hely-
beli orvosi kar egyik legtekintélyesebb tagja-
nak s a debreczeni orvos-gyógyászerés egylet
előköneke kedves leányát B e r t a Kissaszyt
tegnap jegyezte el Dr. B a l k á n y i Miklós
hatal ügyvéd, ki városunkban általános szere-
telnek örövid.
— **Asbóth Lajos** honvédtábornok a sza-
badságharcz h s tábornoka, e hó 6-én délen
hosszas betegeskedés után elhunyt. Mozgalmas,
tettekben gazdag élet szikrája aludt ki As-
bóth Lajos az utóbbi időben teljes visszavo-
nultságán élte, keveset hallatott magáról As-
bóth Lajos 1803. jun. 20-án született, és As-

bóth jánosnak, az akkori tiszai korona keru-
let kormányzójának volt fia, 1816-ban a bé-
csújehelyi katonai akadémiába, 1821-ben mint
hadnagy a Sachsen-Teschen vértészredbe lé-
pett. Emlékiratai kívül több katonai művet
adott ki, melyekről a magyar tudományos aka-
démia tagjává választotta. Nyolczvan esztendő-
elt, nehéz küzdelmek, súlyos csapások, kevés
örömök között. A siron túl talán senki sem
fogja bántani. A magyar fegyverek története-
ben pedig mindig lesz egy lapja és a peredi
nap túl fogja ragyogni életének minden gyá-
szát és keservét.
— **Beküldetett:** Örömmel olvassa minden
jó izlésű ember, mostanában emlegetett dicse-
reteket, és buzditásokat, hogy igen sokan há-
zaik kicsinosítását és szépítését, — nem ki-
melve költségeit és a mesteremberek után já-
rás fáradságát, — eszközölteik. Csak hogy nin-
csen öröm örömmelkül, mert alighogy azzal ke-
szemei csak csinosat és tisztát láthassanak,
jönnek a sok vásott syerekek és a még csak-
nem nyers vakolatot kézzel és bottal össze-
vissza szurkálják, és kréta vonalokat húznak a
ház egész hosszában rajta, neveket, és „e r k-
ö l c s i” mondatokat karczolnak a nyers
falra, részint szén, kréta, vagy palczával; —
sajnos biz ez hogy így van, de ezt minden há-
zon tapasztalhatni, — csuda e? ily körülmé-
nyek között, ha tartózkodók az emberek a csi-
nosítással. — kihez lehet ily dologban panaszra
menni? vagy szabad-e ily rebulciónak a nad-
ragját kiprovozi? azt hiszünk, nem tervednk
ha ez irányban első sorban az elemi oskoiai
tanító urak volnának hivatta. a gyermekeket
ily káros izléstelenűgtől óva inteni, — mert
az oly gyermek ki ilyenben leli kedvt bizony
bizony később is alig lesz rendes gazda, — és
esetleg a körülményekhez képest az oskola fa-
lain belül bürtetni, nehogy azért ismét a reu-
dörseghöz kellessek folyamodni, vagy az ily
barbárságot a város csufjára tovább is turni
— **Az időjárás Európában.** Pár nap óta
oly nagy a melegség, hogy majd lesütí az
emberekről a ruhát a nap. Az időjárás jellege
teljesen megféle a nyár kezdetének. Európa
déli részén rekkenő hőség uralkodik, míg
Nagybritannia, északi Franciaország és ész-
ki Franciaország és északi Németország még
mindig zivataros, hűvös idők járnak. A mult
héten a legmagasabb hőmérsék Bécében 28,
Bregenzben 25, Münchenben 29, Bambergben
30, Párisban 17, Budapestben 26, Triestben
22, Romában 24, Perában 26 fok volt Celsius
szerint, árnyékban. A legközelebbi napokra
igen meleg időjárás várható, néha futóesővel.
— **Kossuth arcképe.** Kossuth Lajos nagy
hazánkba e napokban küldött el dr. Halasz
Géza országgyűlési képviselőnek, fia, Kossuth
Ferenc által rajzoltan újabb készített arc-
képet, mely a nyolczvan éves, de még teljes
erőben és egészségben levő agg arczvonalait
teljes élethűséggel tükrözi vissza. Az arckép
alatt a nagy hazaí kezeirásával ez áll: „Öreg
arczomnak fiam által készített rajza” dr. Ha-
lasz Gézának, halál érzéssel Kossuth Lajos,
Baracone, január 30. 1881. „Jelégül Lauca-
nusnak e pár sora van hozzá írva: „Molesta
senectus praeteriteque memor fleat, mentuens
que futuri” (A szomorú öreg a multa gon-
dolva vár, félvén a jövőtől,
— **Farkasok pusztitának** Szebenmegye
Felek községében illetve határában, hol is
május hó 1-étől kezdve alig mulik el egy nap,
hogy 1—2 marha ne esnek ezen fenevadak
áldozatául. — A községi előjáróság ezen ve-
szedelmes vendégek elpusztítása czéljából a
hivataltól való hajtóvadászat sürgős engedé-
lyezését már kérelmezte.
— **Az orosz zsidók** érdekében fölhívat
közölnék a bécsi lapok. A fölhívást kiváló ma-

gyar férfiak írták alá s a mozgalom élén álla-
nak Leitenberger báró és Zichy Edmund gróf.
A fölhívás élénk színekben ecseteli a zsidó-
kon elkövetett kegyetlenségeket, majd adako-
zásra szólítja fel a polgárokat. E czélna már
közel százezer forint gyűlt be.
— **A magyar kir. honvédelmi miniszteri-
um** a honvédsapatoknak az ország összes rak-
táraiban elhelyezett, több mint 16 millió for-
rintnyi értéket képviselő ruha-, fegyver- és
egyéb felszerelési készleteit legközelebb — az
Első magyar általános biztosító-társaság és a
Foncière, Pesti biztosító-intézet, — két hazai
társulatnál egyenlő részben 10 évi
tartamra biztosította.
— **Az alban herceg lakodalmá** alatt oly
sajnos apró, mondhatnók falusi szokások for-
dultak elő, melyek meglepték az idegen ven-
dégeket s elég érdekeselek, hogy röviden mi is
tudomás gyünk róluk. Az ebéd alatt min-
denki háta mögött egy-egy diszruhás inas áll-
lott, csak a királynő és a miniszterelnök háta
mögött magasított fel egy egy óriás termett
feldőlő skót nemzeti öltözetben. A felköszön-
téseket pedig nem az udvarmester, a kamarás
vagy a főajtónálló, a walesi herceg, a can-
terbury érsek proponálta, hanem — a királynő
inasa, ki stentori hangon kiáltotta ki felséges
asszony háta mögül a négy felköszöntést a
„Völégény és menyasszonyra.” „a németalföldi
királyra és királynőre” „Waldeck hercegre
és hercegnőre,” és „a királynőre,” a vendé-
gek nagy csodálkozására. A mint a társaság
ez utóbbi felköszöntőnél felállott, kitarult a
nagy ajtó két szárnya s két óriási skót dudás
lépett be, kik tele torokból fújt felhúsbót ze-
nejjelkel háromszor körüljárták a terembe.
A németalföldi király s a német hercegek
arcán borza om tükröződött vissza s bámulva
tekintettek egymásra.
— **Az ebhség ritka példája.** Egy uri
ember ügetett egyfogatu kocsiján nem rég só-
tét estjaka Neuillyből Párisba. Lova egyszerre
elhorkantja magát s az ur látja, hogy egy em-
beri alak emelkedik föl a kocsi mellett. „Ügyet-
len, rival rá az ur, most majd elgázoltatta
magát!” — „Biz isten, nem lett volna kár”,
lón a válasz. — „Hogyan?” kérdé az ur cso-
dálkozva. — „Mert én nekem már úgyis vé-
gem van.” — „Fejezze ki magát világosab-
ban!” — „En szegény munkás vagyok s gaz-
dám elküldött Neuillybe, hajtsak be ott 300
frankot, a pénzt csupa aranykba megkaptam,
de elvesztettem, nadragom zsebe lyukak volt a
pénz egyenkint kihullott belőle. Ebben a ko-
romsötétben pedig reményem sem lehet, hogy
megtalálom.” — „Ne essék annyira kétségbe,
vizagztal az ur, nézze csak, nem maradt egyet-
len arany sem zsebében?” — „Csupán egy
egy hiszem.” — „Adja ide csak!” — Erre
azután oda tartotta az aranyat az eb orra alá,
mely azt jól megszagolgatván visszazalalt
Minden percében visszatért urához egy-egy
aranylappal szájában s egy felóra alatt 14 da-
rab aranyat talált meg. Gazdája emlékül bevé-
sette ebének örvére e meglepő tett napját s
ma is ott pompázik a szalag sárgaré z tá-
bláján.
— **Verekedő leányok az isten házban.**
Szekesfehérvárott a felsővárosi templomból f.
hó 1-én Máriacellebe indult magyar processzió-
val menő leányok a föltart előtt összevették
az elsőbbséget, mikor épen az offertoriumot
járták. Egy vagyonos ember leánya ugyanis
azt kívánta, hogy — tekintettel a ő gazdasá-
gára bocsássák, őt elől a meneben s csak egy
utána szegényebb sorsu leányok. Ezek persze
egy ohoskodtak, hogy a jószágos atyauristen
nem néz gazdaságra s ennek folytán megesek
egy kis ajtatos hajbakapás istennek nagy gyó-
gyorúségére az ő saját házban.

Időjárás május 8.

Európában: A depresszió (753—755) a
kontinens délnyugati, a nagy légnyomát (762—
764) annak keleti részében van. Mérsékelt sze-
leknel az idő változó felhőzetű, helyenkint
esőkkel és égháborúkkal. A hőmérséklet ke-
veset változott.
Házánkban: Többnyire keleti és észak-
keleti, részben északnyugati mérsékelt szelek
mellett a meleg még nagyobb, a légnyomás
kisebb lett. Az idő általában napos, felhős-bo-
russal váltakozó. Eső Fiumében volt.
Külföldi táviratok delután egy negyed
két óráig nem érkeztek.

Közgazdaság.

A budapesti terménycsarnok távsürgönyve.
— Budapest, máj. 8. —
A gabnatózsdén ma változás nem állott
be. A kínálat mérsékelt marad, a vételkedv
nem öltött nagyobb mérvet és lanyha irány-
zat mellett finom minőségek megtartották
ugyau árulásukat, de silányabb fajok 5 krral
nicsóbban adtak el. A forgalom mintegy
8000 métermázsára rugott.
Legmagasabb ár volt 76.5 k tiszavideki
buzzáért 12.85 frt, legkisebb ár pedig 75.5 k.
felvidéki buzáért 12 frt.
Hivatalosan jegyztetett:
S z o k v á n y b u z a t a v a s z r a 12.25
—12.30.
S z o k v á n y b u z a ó s z r e 10.77—
—10.80.—
B á n s á g i t e n g e r i m á j u s — j u n i u s r a
7.24—7.26.—
S z o k v á n y z a b t a v a s z r a 7.87
7.90.
S z o k v á n y z a b ó s z r e 6.60—6.62.—
K á p o s z t a r e p c z e a u g.—szept. 13
1/2—13 1/2.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.
(A Magyar távirati iroda eredeti sárgönyei.)
Budapest, május 9. (Érk. d. u. 2 óra.)
Ő felsége ma reggel a Rákoson katonai szem-
lét tartott.
Budapest, május 9. (Érk. d. u. 2 óra.)
A képviselőházban Kemény báró miniszter a
bécsi elektrikus kiállításon kiállítandó tárgyak
oltalmáról törvényjavaslatot nyújt be. Tárgyal-
tatik a vámtarifá revisiója.
Kolozsvár, máj. 9. (Érk. d. u. 2 óra.)
A Mariseli gyilkosok végtárgyalása tegnap
megkezdett. A vádlottak közül egy meg-
szökött.
London, május 9. (Érk. d. u. 2 ó.) Ca-
vendish lord holttestén 8 nehéz sebet talál-
tak, Bourke államtitkáron tizenegyet. Az összes
lapok utalatakat fejezik ki a gyilkosság felett.
A legszigorubb rendszabályokat követelik a
kétségbeeső állapotok megszüntetésére.
Zágráb, május 9. (Érk. d. u. 2 óra.)
Zsifkovic osztafőnök ablakait beverték; al-
litólag a Starcsевичek.
Felolós szerkesztő: Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.
Kiadó: Kufasi Imre.

Hirdetmény.

A nagycseri erdőrészen a guti vasut vo-
nalon levágtott tüzi és épületi fakészletből a f.
év április 5-én megtartott árverésen el nem
kelt mennyiség a f. május hó 12-dik napján azaz
pénteken nyilvános árverés útján s azonnali
készpénz fizetés mellett el fogvadásatni: —
ezen a v-pérsi utfele a Cseré belső szelén,
reggeli 8 órákor kezdetét veendő árverésen
való megjelenésre a venni szándékozók illően
meghívatnak.
Kelt Debreczen, 1882. május hó 9.
A tek. tanácsl. nyert megbízás folyán
Laky Lajos,
tanácsnok.

Hirdetés.

A főpiacson Teleky utca sarkán levő zá-
log-kölcsön üzletben, bemenet Teleky utcán,
folyó hó 15-én delután 2—3 óráig árverés
fog tartatni, mire a lejárt terítvények birtoko-
sai azon hozzáadással figyelemzetnek fent
nevezett napig a kiváltást vagy a hosszabb-
tást annyival inkább eszközöltetni, mert kü-
lönben a tárgyak aladatnak.
Debreczen, 1882. május 1-én.
Katz Jakob.

MATTONI-féle
BUDAI KIRÁLY
KESERŰFORRÁSOK
Deák Ferencz-forrás, Hunyady Mátyás-forrás,
Szt. István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás
Mattoni és Wille, Budapest.
Kapható minden gyógyszerárban és szaványvis-
kereskedésben.

a kémszemlére kiküldött két guida vágatott
a hegyen fellelé.
Rajta nem fogott a panique.
A hegy alján viradtunk ki. En a csapat
elején, a két „világitó” után lovagoltam. Se-
nyes vágatva egy kék kerekű barocino jött ve-
lünk szemközt; talalkoztukkor gazdája meg-
tanítja hirtelen lova gyepöljét, pilantat alatt
megállítja a lovát, kiugrik a taljigából, és
spanyol grandí méltósággal, stentori hangon
tám kiált!
En vagyok Macagola!
Gondolom magamban: bánom is én!
Eszembe jutott a francia vígjátékban
Foucaire, ki mindenkinégy egy mutatja be ma-
gát, hogy: én vagyok Foucaire, ismetli nyolc-
szor, hogy — őFoucaire, s végre is azzal fe-
jezi be, hogy ő csakugyan Foucaire, aki — a
traganys matraczokat találta fel.
Macagola ur annyira önértettel és olyan
lakas-pujka-méltósággal ismételte nekem, hogy
csakugyan Macagola, hogy kegytelen voltam
neki elhinni, — de gondolkodba estem; hogy
— szerelmes Jézusom! ki lehet az „nagyság”,
ki magát Macagolának meri nevezni? — azt
mar aztán igazán a gólya költötte.
— Hol van a tábornok?
— Hátrább jön, ha tetszik: itt bevárhat-
lak.
— Kihez van szerencsém?
Majdnem szegyenlettem bevallani, s z-e-
nyen mondanám:
— En csak Teleki ezredes vagyok.
— Bravó! ön magyar ember?
— Az vagyok uram.
— En szeretem a magyarokat.
Nagyon megtisztelve éreztem magamat.
E pár beszéd lefojtva alatt a sereg haladt,
a tábornok mellettünk lovagolt el. Meglátván
Macagolát — feleje sietett, kezét nyújtott ne-
ki s örömmel mondá:
— Bravó Macagola! nyugtalan voltam

önért, csakhogy láthatom, — látom nincs sem-
mi baja? — bravó!
— Semmi; — fontos hirt hozok, a né-
metek kivonultak Bergamoból s azt mondják a
Castelloból is készülnek elmenni; — tábor-
nok ur, kardcsapás nélkül bemehet Berga-
moba.
E hirre nagy kő hullott le mindnyájunk
szívről, mert hát az ember nem vágyik a
földbe harapni.
Ki volt Macagola? ki nevért olyan han-
gosan pengette, kinek Garibaldi kezét nyuj-
tott, kiért nyugtalan volt s kinek viszontlátá-
sán örvendett és megrávozta, hogy nincsen
semmi baja. . .
Macagola — ki ezen ismeretség folytán
igen jó barátom lett — mérszáros és marha-
kereskedő volt, lakott a lago maggiore part-
ján s e vidéken — mint Olaszokban a nép
mondja — „Capo populo” volt, nálunk úgy
hívják „a falu szája”, alólul: „gura satuluj.”
Ott, ahol az idegen hatalom poloska mód-
jára befészkelte magát, szivja a nép véret, ve-
rejtékén hizik, s táplálja a bürokratikus „lum-
pen-folk” sereget, kik azért vannak, hogy jól
lakanak abból, a mit más nélkülözni kényte-
len, sápadtan a penészes akták háimzában
számítják, hogy mennyit vághatnak ki az adó-
fizetők zsebéből „ad majorem fisci gratiam”;
hol az „armada” zsandár szolgálatot tesz, a
követelen csörgeti kardját, s az ellenség elől
megiramlík, — kávéház az iskolája, kéjbarlang
a tanyaia, — hol a proteciók csinál kaglár és
marschall, — hol krinolinal borítják be a
zástól, hadi törvényeszek elé állítják azt, a
ki győz, s rendjellel diszitik azt, a ki szalad;
— ott a nép, az ő magasztos önértetésben ma-
gába szállva, egyeseket bizalmával tisztel meg-
hallgat szavukra, s cselekszik akarataik szer-
int. Nevük: „Capo populo.”
Ilyenek voltak: Cicerovachio Rómában,
Dolci a pék Firenzében Lohmodarmi Pizában.

Gambardella Nápolyban, s Macagola a nagy tó
vidéken.
Egy nép sem tud ugy conspirálni, mint
az olasz, — igaz, egyiknek sem volt annyi oka
annyi alkalm, mint épen neki; — mert sem-
mi nem ad annyi alkalmat, okot, anyagot az
összeesküvésre, mint az idegen elnyomó ha-
lom, — s Olaszországot az idegenek nyomták,
szarolták, bitorolva bitangolták századokon át.
A longobárdok, lombardok, vendek, hunok
gallók, frankok, scythák, görögök, mörök, sa-
racenok, magyarok, spanyolok, francziák, né-
metek mind Attilái voltak, — mint Jokai mon-
dja: — ezen isten és ember által készített
paradicsomnak.
Nemcsak Attila, de minden betörő nép:
„flagellum Dei” volt neki.
Örökös harca a Gogok és Magogoknak
Itáliai ellen . . .
Két órányi távolságra vonultunk Berga-
motól, — haladtunkban lépten-nyomon előnkbe
jövő férfakkal, nőekkel találkoztunk, ki lóhá-
ton, szekeren, gyalog, öszvéren jöttek hirt ad-
ni az ellenség mozdulatairól; — utunkban
tudtuk meg, hogy a bergamoi várerődöt is el
hagya az ellenség s Brescia felé húzódik visz-
za.
Macagola felszólítására lezártam lovam-
vól s mellé ültem a barocinoba.
A typus-ember kevesbűlnek a földön.
Viselt, szokások, életmód, minden egyöntetű-
váltik, — ha így megy! ötven év alatt minden
ki magastetejű kalapot fog viselni, még a tó-
rök hadisah is.
Macagola typus-emberek volt, izmos zö-
mök, erős alak, szeles mellél, sűrű felálló tús-
kés fekete hajjal, tömört rövidre nyirt szakál-
lal, mely egész arcát elfedé, kurta vastag
lábszárok, rövid karok, nagy kezek, gömböjű
vörös ujjakkal, füleiből bajusz nőtt ki, — el
lehetett róla mondani, hogy „nagyapját még
medve korában ismerték.”
(Folyt. köv.)

